

ASPECTE JURISPRUDENȚIALE CU PRIVIRE LA CONTESTAREA RAPORTULUI ASUPRA CAUZELOR ȘI ÎMPREJURĂRILOR CARE AU DUS LA APARIȚIA STĂRII DE INSOLVENȚĂ

JUDICIAL PRACTICE ON CHALLENGING THE REPORT ON THE CAUSES AND CIRCUMSTANCES LEADING TO INSOLVENCY

ABSTRACT

This article analyzes the judicial practice regarding the provisions of art. 97 par. 1 of Law no. 85/2014 which regulates the report on the causes and circumstances that led to the insolvency of the debtor and the solutions of the courts related to the fact that the law does not include ways to challenge this report.

Avocat
MIHAELA IONAȘ
Practician în insolvență

KEYWORDS: Law no. 85/2014 • insolvency procedure • debtor • creditor • syndic judge • report • the report on the causes and circumstances that led to insolvency • appeal • legality

Legislație relevantă: art. 45 alin. (1) lit. m), art. 45 alin. (1) lit. r), art. 45 alin. (2), art. 58 alin. (1) lit. b), art. 59 alin. (5) și (6), art. 64 lit. a), art. 67, art. 97 alin. (1), art. 97 alin. (6), art. 117 și urm., art. 169-173 din Legea nr. 85/2014; art. 73 din Legea nr. 31/1990; art. 11 din Legea nr. 82/1991; art. 152, art. 519-521 din Codul de procedură civilă.

1. Aspecte generale

Art. 97 din Legea nr. 85/2014¹ reglementează regimul juridic al raportului întocmit de administratorul judiciar privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a debitorului.

Deși dispozițiile art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 se limitează la a dispune în mod succint că „administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, în cazul procedurii simplificate, va întocmi și va supune judecătorului-sindic, în termenul stabilit de judecătorul-sindic, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la data desemnării, un raport asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă”, aceste prevederi legale trebuie coroborate cu dispozițiile art. 58 alin. (1) lit. b) din același act normativ, care statuează: „(1) Principalele atribuții ale administratorului judiciar, în cadrul prezentului titlu, sunt: (...) b) examinarea activității debitorului și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la

apariția stării de insolvență, cu menționarea eventualelor indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă și cu privire la existența premiselor angajării răspunderii acestora, în condițiile prevederilor art. 169-173, precum și asupra posibilității reale de reorganizare a activității debitorului ori a motivelor care nu permit reorganizarea (...)”, precum și cu dispozițiile art. 64 lit. a), care arată: „Principalele atribuții ale lichidatorului judiciar, în cadrul prezentului capitol, sunt: a) examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura simplificată în raport cu situația de fapt și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă și a existenței premiselor angajării răspunderii acestora în condițiile prevederilor art. 169-173, într-un termen stabilit de judecătorul-sindic, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la desemnarea lichidatorului judiciar, dacă un raport cu acest obiect nu fusese întocmit anterior de administratorul judiciar”².

Din interpretarea literală, sistematică și teleologică a dispozițiilor legale sus-citate rezultă că raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței trebuie să aibă la bază o examinare amănunțită a activității debitorului, ceea ce presupune evidențierea indicatorilor financiari din perioada premergătoare insolvenței, cel puțin în cei doi ani anteriori declanșării procedurii, cu analiza evoluției acestora și cu explicarea mecanismelor economice care stau la baza lor, arătarea elementelor de activ și de pasiv care compun patrimoniul societății, a tranzacțiilor semnificative aflate în afara activității curente – prin care s-au produs diminuări ale masei active și augmentări ale celei pasive, care ar putea ridica problema formulării unor eventuale acțiuni în anularea actelor frauduloase – potrivit art. 117 și urm. din Legea nr. 85/2014, a operațiunilor desfășurate de societate cu asociații sau administratorii ori a operațiunilor desfășurate de aceștia în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice, care ar putea ridica problema formulării unor acțiuni în antrenarea răspunderii patrimoniale, potrivit art. 169 din Legea nr. 85/2014 și alte asemenea.

În temeiul art. 97 alin. (6) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, administratorul judiciar va asigura posibilitatea consultării raportului la sediul său, pe cheltuiala solicitantului, va comunica o copie de pe raport debitorului și va depune câte o copie la grefa tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înregistrat debitorul.

2. Raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței debitorului și raportul lunar privind modul de exercitare a atribuțiilor

Nu există o echivalență între raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței debitorului, așa cum se exprimă art. 97 din Legea nr. 85/2014, și raportul lunar privind modul de exercitare a atribuțiilor, la care se referă art. 59 din același act normativ³.

Cu referire la primul raport, respectiv **raportul causal** la care se referă art. 58 alin. (1) lit. b), art. 64 alin. (1) lit. a) și art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, acesta reprezintă un act constatat, în cuprinsul căruia practicianul de insolvență este

chemat a prezenta starea în care a găsit debitoarea insolvență la momentul investirii sale de către judecătorul-sindic, prin realizarea unei examinări amănunțite a activității debitoarei, în vederea identificării cauzelor probabile care au generat instalarea stării de insolvență, a posibilelor acte de management fraudulos care ar implica exercitarea acțiunii prevăzute de art. 169-173 și o prognoză asupra posibilității reale de redresare a societății insolvente.

Ceea ce este specific acestui raport preliminar ce se întocmește în cadrul procedurii insolvenței este aceea că el conține constatări și opinii ale practicianului de insolvență.

În contrast cu acest raport causal, art. 59 reglementează obligația practicianului de insolvență de a întocmi un **raport**

lunar de activitate cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, inclusiv pe cele legate de urmărirea operațiunilor efectuate în baza avizului prealabil, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii, raport care va trebui să cuprindă, dacă este cazul, și informații privind respectarea obligațiilor fiscale, referitoare la obținerea sau necesitatea actualizării autorizațiilor/autorizațiilor pentru desfășurarea activității, a actelor de control încheiate de organe de control și onorariul încasat al administratorului judiciar, cu precizarea modalității de calcul al acestuia.

Chiar dacă și acest raport are un conținut descriptiv, el cuprinde însă indicarea acțiunilor întreprinse și a măsurilor dispuse de către practicianul de insolvență, aspecte care depășesc sfera unor simple constatări la care se referă raportul causal.

Așadar, spre deosebire de raportul causal, care conține exclusiv **constatări și opinii** ale practicianului de insolvență, raportul lunar de

activitate este destinat a cuprinde **demersurile inițiate, activitățile întreprinse în exercitarea atribuțiilor și măsurile dispuse de administratorul/lichidatorul judiciar** pe parcursul unei luni de activitate. În plus, relevant este că nu împotriva „raportului lunar de activitate” se poate exercita contestație de către creditorii, administratorul special al debitoarei sau orice persoană interesată, ci împotriva „măsurilor luate de administratorul judiciar”, așa cum clar și neechivoc se exprimă art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014.

De fapt, acesta reprezintă elementul esențial care diferențiază raportul lunar de activitate de raportul causal. Acest din urmă raport nu conține măsuri dispuse de administratorul/lichidatorul judiciar, ci doar constatări și opinii, astfel că, atâta vreme cât legea prevede posibilitatea de contestare exclusiv a măsurilor dispuse de practicianul de insolvență, în cursul desfășurării activității și al îndeplinirii atribuțiilor, iar astfel de măsuri nu se dispun prin raportul causal, înseamnă că nu se poate concluziona, pe cale de interpretare de analogie, că regimul juridic al raportului lunar de activitate, cu posibilitatea de a formula contestație, ar fi incident și în privința raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au generat starea de insolvență.

Cu toate acestea, legea nu deschide persoanelor interesate calea unei veritabile contestații împotriva raportului causal, privită ca o cale de atac exercitabilă într-un termen de decădere,

Legea nu deschide persoanelor interesate calea unei veritabile contestații împotriva raportului causal, privită ca o cale de atac exercitabilă într-un termen de decădere

Întrucât acest aspect nu înseamnă că administratorul special, creditorii sau orice persoană interesată nu au dreptul să conteste realitatea constatărilor practicianului de insolvență, pertinenta concluziilor acestuia ori conformitatea modului de întocmire a acestui raport și a conținutului său exigențele legale. Doar în acest din urmă caz, atunci când se contestă *conformitatea conținutului raportului cu exigențele legale*, judecătorul-sindic, în calitatea sa de garant al legalității procedurii insolvenței, este obligat să procedeze la o analiză a aspectelor semnalate, indiferent de cum și-a denumit partea cererea adresată instanței.

Prin urmare, nu denumirea cererii este cea care contează în corecta calificare juridică a ei, ci conținutul acesteia, iar acest aspect decurge, cu valoare de principiu, din economia art. 152 C. pr. civ.

3. Termenul de întocmire a raportului causal

Termenul de 40 de zile prevăzut de art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 alin. (1) din Legea insolvenței este unul de recomandare, care impune îndeplinirea unei atribuții de către practicianul în insolvență, fără ca respectarea sau nerespectarea acestuia să determine nașterea vreunor drepturi sau obligații pentru părțile participante la procedura insolvenței⁴.

Textul de lege nu prevede vreo sancțiune în situația depășirii termenului; de asemenea, există situații obiective, care nu pot fi imputate administratorului/lichidatorului judiciar, când se depune completarea chiar peste acest termen⁵.

Nu poate opera vreo decădere, deoarece nu este vorba de un drept pe care administratorul/lichidatorul trebuie să îl exercite, ci este vorba de o obligație legală, pe care și-o îndeplinește în baza legii speciale.

4. Valoarea probatorie a raportului causal

Raportul cuprinde părerea personală/punctul de vedere profesional a/al administratorului judiciar care l-a întocmit, întemeiată/întemeiat pe analiza datelor și aspecte economice ale debitorului, neputându-i-se impune includerea în raport a unor aspecte, puncte de vedere sau opinii pe care practicianul în insolvență nu și le însușește⁶.

Nu poate fi primită susținerea potrivit căreia, odată respinsă contestația formulată împotriva raportului causal, constatările administratorului judiciar din cuprinsul acestuia dobândesc puterea lucrului judecat, nemaiputând fi criticate în cadrul altor acțiuni.

În principiu, acest raport nu are valoare probatorie în sine – ca înscris sau expertiză –, nefiind instituit de lege sub acest aspect.

Conținutul raportului causal, respectiv actele și faptele evidențiate în cuprinsul său se probează, în general, prin mijloacele de probă în baza cărora acestea au fost identificate și reținute de către practicianul în insolvență, iar nu prin însuși raportul în discuție.

Premisele și, în general, susținerile și concluziile menționate în raport nu sunt probate prin însăși menționarea respectivă; ceea ce trebuie dovedit este îndeplinirea condițiilor de atragere a răspunderii, iar sub acest aspect raportul nu poate fi un mijloc de probă.

În eventualitatea promovării unei acțiuni în atragerea răspunderii întemeiate pe dispozițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014, vor putea fi administrate probatorii de natură să contracareze cele reținute în cuprinsul raportului asupra cauzelor și împrejurările care au dus la apariția insolvenței debitorului.

5. Cuprinsul raportului causal

Termenul „amănunțit” pe care legiuitorul îl folosește la descrierea raportului semnifică importanța acestuia, precum și standardele la care trebuie realizată această examinare a activității debitoarei. Cu toate acestea, semantica acestei noțiuni – „amănunțit” – este diferită de la un debitor la altul, în funcție de specificul și complexitatea activității desfășurate anterior intrării în insolvență⁷.

În ipoteza în care din raportul întocmit de practicianul de insolvență rezultă că acesta a studiat actele contabile ale societății și a stabilit că starea de insolvență s-a datorat *riscului de afacere*, identificând și cauzele pentru care vânzările au scăzut, acesta este în conformitate cu legea.

Totodată, atâta vreme cât din lectura raportului causal întocmit rezultă care au fost principalele cauze care au generat insolvența și nu rezultă niciun indiciu conform căruia o examinare „mai amănunțită” ar fi de natură a identifica aspecte de noutate, cu consecințe asupra modului de desfășurare în viitor a procedurii insolvenței, raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au generat starea de insolvență întrunește exigențele de legalitate consacrate de legiuitor.

Raportul prevăzut de art. 97 alin. (1) va cuprinde o analiză amănunțită pe următoarele capitole:

1. Preambul (legislația aplicabilă, numirea administratorului, premise avute în elaborarea raportului);

2. Obiectul de activitate, evoluția și structura capitalului social al debitorului (dacă există date,

se va prezenta și un scurt istoric al debitorului);

3. Analiza situației patrimoniale (se va face analiză pe bilanț contabil, iar, dacă acesta este mai vechi de 12 luni, se vor lua în considerare informațiile financiare avute la dispoziție pentru perioada ulterioară ultimului bilanț contabil);

4. Analiza indicatorilor bilanțieri în istoric (pe 3 ani în urmă de la data deschiderii procedurii);

5. Analiza contului de profit și pierdere în istoric (pe 3 ani în urmă de la data deschiderii procedurii);

6. Indicatori financiari și evoluția acestora (pe 3 ani în urmă de la data deschiderii procedurii);

7. Analiza activității comerciale desfășurate (după caz, se va face referire la marketingul societății, analiza vânzărilor, a contractelor, a clientelei etc.);

8. Analiza litigiilor: a) analiza litigiilor în care debitorul are calitatea de pârât; b) analiza litigiilor în care debitorul are calitatea de reclamant;

9. Dacă este cazul: analiza notificărilor înregistrate de debitor în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989;

Termenul „amănunțit” pe care legiuitorul îl folosește la descrierea raportului semnifică importanța acestuia, precum și standardele la care trebuie realizată această examinare a activității debitoarei

10. Organizarea (Organigrama) funcțională și de conducere a debitorului;

11. Analiza resurselor umane și evoluția acestora;

12. Analiza obligațiilor, a nivelului de îndatorare, a surselor de finanțare: finanțare proprie sau finanțare din credite;

13. Concluzii.

În cuprinsul raportului, administratorul judiciar va analiza indicatorii de stare bilanțieri în vederea stabilirii modului în care a fost susținută activitatea debitorului, respectiv dacă aceasta a fost susținută din surse proprii sau din credite acordate de bănci. De asemenea, va efectua o analiză detaliată a activului și pasivului debitorului, precum și a documentelor contabile, în vederea stabilirii existenței sau nu a premiselor încadrării faptei administratorului debitorului la art. 169 alin. (1) lit. e) din Lege⁸.

În situația în care în desfășurarea activității sale debitorul a angajat credite, va analiza dacă a fost respectată destinația acestora, pentru a decide dacă există premise ca fapta administratorului debitorului să poată fi încadrată sau nu la art. 169 alin. (1) lit. a) din Lege.

În vederea stabilirii cauzelor care au condus la imposibilitatea susținerii activității din surse proprii, se va efectua o analiză a creanțelor societății privind modul în care debitorul a încheiat contractele cu clienții și a asigurat siguranța recuperării acestor creanțe, pentru a decide dacă există premise ca fapta administratorului să poată fi încadrată sau nu la art. 169 alin. (1) lit. c) din Lege.

În vederea stabilirii gradului de certitudine în recuperarea creanțelor, va analiza modul în care acestea au fost urmărite și dacă documentele emise (facturile, avizele de expediere a mărfii etc.) au fost întocmite conform Legii contabilității, pentru a decide dacă există premise ca fapta administratorului să poată fi încadrată sau nu la art. 169 alin. (1) lit. d) din Lege.

Se vor analiza contractele încheiate cu diferiți furnizori de materii prime, utilități, servicii etc., prin compararea ofertelor acestora cu ofertele financiare ale unor terți care ofereau aceleași servicii, dar în condiții financiare mai avantajoase pentru debitor, pentru a decide dacă există premise ca fapta administratorului să poată fi încadrată sau nu la art. 169 alin. (1) lit. b) din Lege.

Prin analiza tuturor contractelor încheiate, administratorul judiciar va urmări stabilirea cauzei (provenienței) blocajului financiar care nu i-a mai permis debitorului achitarea datoriilor exigibile din sursele disponibile.

Dacă situația o impune, pentru descrierea tabloului de finanțare a ciclurilor de exploatare, administratorul judiciar poate recurge la calcularea unor indicatori de finanțare și de exprimare a stării echilibrului financiar al firmei.

Practicianul în insolvență va expune concluziile sale în ceea ce privește cauzele și împrejurările, precum și în ceea ce privește persoanele a căror activitate a contribuit la ajungerea societății în stare de insolvență în sensul art. 169.

Astfel, în vederea stabilirii cauzelor care au dus la starea de insolvență, se va analiza atât situația patrimonială a debitoarei, cât și evoluția contului de profit și pierdere, precum și activitatea desfășurată prin utilizarea indicatorilor economico-financiar, având la bază situațiile exercițiilor financiare, analiza situației patrimoniale efectuându-se pe baza datelor din bilanțurile și balanțele întocmite de debitoare⁹.

În practica judiciară¹⁰ s-a reținut faptul că administratorul judiciar a procedat corect la redactarea raportului în cuprinsul căruia a analizat activitatea desfășurată de debitoare în ultimii 4 ani, respectiv de la data contractării creditului pentru investiții și a executării proiectului pentru investiții ce a constituit obiectul contractului de credit și până la data deschiderii procedurii insolvenței, justificând analiza prin aceea că procedura a fost deschisă la solicitarea băncii pentru o creanță izvorâtă din contractul de credit, analiza fiind realizată pe baza evidenței contabile a debitoarei.

6. Motive cu privire la cauzele care au dus la starea de insolvență

Administratorul/lichidatorul judiciar depune la dosarul cauzei raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență a debitoarei, întocmit în conformitate cu prevederile art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

Menționăm, cu titlu exemplificativ, următoarele cauze care au condus la apariția insolvenței identificate în urma analizei economico-financiare a datelor furnizate de către debitor:

- neachitarea la termen a datoriilor, ceea ce a dus la apariția restanțelor care au influențat fluxurile financiare ale societății, la mărirea datoriilor conexe, a dobânzilor penalizatoare, un nivel ridicat al ponderii datoriilor pe termen scurt, ceea ce a influențat capacitatea de plată a

debitoarei, management defectuos și neîncasarea creanțelor societății în termen util, grad de îndatorare ridicat, scăderea drastică a veniturilor¹¹;

- acte ale organelor de conducere ale acesteia care au făcut activități de producție comerț sau prestări servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice, deturnând activele persoanei juridice și măbind pasivul, și, respectiv, au ținut o contabilitate neconformă cu legea, făcând să dispară documentele contabile, fapte care se încadrează în prevederile art. 169 alin. (1) lit. b), d) și e) din Legea nr 85/2014¹²;

- neîncasarea la timp a creanțelor societății, obstrucționarea producției, lipsa unui colectiv specializat și cu o pregătire adecvată în raport de anvergura proiectului derulat cu un cocontractant, întârzierea în aprobarea soluțiilor și a achizițiilor necesare, atitudinea pasivă a conducerii executive a debitoarei, creșterea exagerată a costurilor, scăderea dramatică a oportunităților în domeniul de activitate al debitoarei etc.¹³;

- ajungerea debitoarei în încetare de plăți datorată unei serii de factori obiectivi, în sensul evoluției nefavorabile înregistrate în întregul sectorul de activitate, dar și de factori subiectivi, precum atitudinea pasivă manifestată de conducerea executivă a debitoarei în relație cu principalul client;

- lipsa acută de lichidități datorată unor factori externi, independentă de acțiunile luate de managementul societății;

- debitoare a desfășurat activitate, iar datoriile pe care le înregistrează sunt rezultatele activității desfășurate, respectiv debitoare a acumulat datorii din cauza scăderii vânzărilor și a veniturilor, ducând la imposibilitatea acoperirii datoriilor curente ale societății¹⁴;

- reducerea activității de construcții-investiții la nivelul economiei din România, domeniul de activitate în care se încorporau și reperate rezultate din activitatea debitoarei,

Prin analiza tuturor contractelor încheiate, administratorul judiciar va urmări stabilirea cauzei (provenienței) blocajului financiar

menționându-se că starea de insolvență a intervenit ca urmare a reducerii activității economice din lipsa comenzilor în contextul general de reducere a activităților de construcții din România¹⁵;

- cauză subiectivă: lipsa managementului de criză, la care s-au adăugat și motive de natură obiectivă imputate asociațiilor, în sensul lipsei de preocupare pentru încasarea la scadență a sumelor cuvenite și neplata datoriilor exigibile, deși au existat fonduri la dispoziția societății¹⁶;

- gestionarea inadecvată a încasării clienților și lipsa disponibilităților bănești, ceea ce a determinat un nivel redus al lichidităților bănești, ce a condus în final la blocaj financiar, susținut, totodată, și de contextul economic nefavorabil¹⁷;

- societatea a înregistrat pierderi care s-au datorat în principal majorării salariului brut la 1.450 lei/lună, ceea ce a impus majorarea tarifelor practicate care încă nu au fost acceptate de clienți;

- incidența unor cauze obiective în contextul evoluției pieței privind activitățile din domeniul debitoarei¹⁸;

- scăderea eficienței de încasare a creanțelor curente, acumularea de datorii din împrumuturi ce nu au putut fi rambursate la termenele agreeate, refuzul de prelungire a garanției emise în favoarea societății, ca urmare a măsurilor asigurătorii ale Direcției Generale Antifraudă, existența unor datorii curente însemnate ca valoare, raportat la disponibilitățile bănești ale debitoarei și particularitățile pieței produselor de lux¹⁹;

- administratorul statutar nu s-a conformat obligației instituite în sarcina sa prin art. 74 din Legea nr. 85/2014, în sensul că nu a depus actele și documentele prevăzute de art. 67, însă, potrivit informațiilor obținute de pe site-ul Ministerului de Finanțe, societatea falită a depus bilanțurile contabile în cei trei ani anteriori deschiderii procedurii; lichidatorul judiciar a procedat la analiza principalilor indicatori economico-financiar, concluzia practicianului fiind că societatea debitoare a intrat în incapacitate de plată întrucât nu a reușit să desfășoare o activitate care să genereze sumele necesare acoperirii cheltuielilor de funcționare. Lichidatorul judiciar a apreciat că administratorul statutar se face vinovat de starea de insolvență a societății având în vedere că: a utilizat bunurile debitoarei, cel puțin în parte, în interesul altei persoane sau în interes propriu, aspect ce rezultă din dispariția creanțelor și a disponibilului bănesc raportate ca existând în patrimoniu; nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 74 din Lege, ceea ce atrage incidența prevederilor art. 169 alin. (1) lit. d)²⁰;

- scăderea cererii de consum din ultimii 5 ani, depășirea veniturilor obținute prin cheltuielile efectuate pentru desfășurarea activității, susținerea financiară a debitoarei în vederea acoperirii pasivului exigibil (acordarea unor sume de bani societății sub formă de împrumut), restructurarea activității (scăderea numărului de angajați și valorificarea autoutilitatei) și nivelul ridicat al cheltuielilor cu chiria pentru spațiul comercial închiriat. Nu se poate aprecia că debitoarea a continuat activitatea în mod intenționat, atât timp cât asociații acesteia au împrumutat debitoarea cu sume importante de bani, iar datoriile către creditori au fost la un nivel redus, iar pentru a se evita creșterea datoriilor a formulat cerere de deschidere a procedurii insolvenței²¹;

- acumularea de datorii către creditori și criza economică ce a afectat puternic sectorul firmelor care fac comerț²²;

- din analiza documentelor puse la dispoziție, evoluția activității debitoarei conform datelor din bilanțurile contabile și balanțele de verificare contabile, în cei trei ani anteriori deschiderii procedurii, debitorul nu a înstrăinat din patrimoniu active imobilizate, societatea nedeținând în patrimoniu bunuri²³;

- restrângerea activității, ilustrată prin diminuarea cifrei de afaceri²⁴;

- neîncasarea la timp a creanțelor, împrejurarea că debitoarea nu a formulat cerere de deschidere a procedurii de insolvență conform art. 66 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, nejustificarea activelor menționate în evidențele contabile, respectiv active imobilizate, creanțe și disponibilități bănești²⁵;

- prestarea de servicii la tarife care au generat un nivel al veniturilor din exploatare insuficient pentru acoperirea cheltuielilor de exploatare, fapt ce a condus la acumularea de pierderi din exploatare și la flux de numerar pentru acoperirea datoriilor, activitatea fiind susținută din aporturile de numerar aduse de asociatul unic²⁶;

- cauze economice, precum obținerea de venituri inferioare cheltuielilor;

- înregistrarea de active nete negative, fapt ce indică datorii curente mai mari decât activele curente de care dispune societatea și imposibilitatea achitării datoriilor și managementul defectuos al fluxurilor de trezorerie ale societății, fapt ce a condus la acumularea de datorii către creditori

bugetari;

- evoluția nefavorabilă înregistrată în domeniile desfășurate în cadrul punctelor de lucru ale debitoarei (bar, restaurant și magazine cu vânzare cu amănuntul) ca urmare a scăderii puterii de cumpărare a consumatorilor ce a afectat mediul economic, fapt ce a condus la nerealizarea veniturilor preconizate²⁷;

- concurența acerbă și consacrată în domeniile de piață menționate ce impuneau existența unei flexibilități la nivel managerial capabile să redreseze activitatea debitoarei în timp de maximă urgență;

- inexistența unui program adecvat de supraveghere a evoluției cheltuielilor și de redimensionare a acestora ce a condus la acumularea de datorii către bugetul statului;

- încă de la înființare, societatea nu a beneficiat de un plan strategic sau de afaceri care să analizeze piața, concurența, clienții și furnizorii, obiectivele afacerii, resurse financiare, umane și materiale necesare, organizare și riscuri;

- lipsa mijloacelor moderne de promovare a societății, a serviciilor prestate de aceasta și a produselor;

- actele organelor de conducere ale acesteia, care au făcut activități de producție comerț sau prestări servicii, în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice, deturnând activele persoanei juridice și măbind pasivul, și, respectiv, au ținut o contabilitate neconformă cu legea, făcând să dispară documentele contabile, fapte care se încadrează în prevederile art. 169 alin (1) lit. b), d) și e) din Legea nr. 85/2014. Administratorul judiciar a consemnat în mod expres că au fost identificate fapte ce se încadrează în prevederile art. 169 din Legea insolvenței, astfel că nu se poate reține că prin acest raport nu au fost devalate persoanele responsabile pentru insolvența debitoarei sau faptele care au determinat insolvența, exigența textului legal nefiind în sensul identificării nominale a persoanelor cărora li se impută insolvența, acest demers fiind realizat în cadrul acțiunii în antrenarea răspunderii²⁸;

Încă de la înființare, societatea nu a beneficiat de un plan strategic sau de afaceri care să analizeze piața

- apariția stării de insolvență a debitoarei s-ar imputa administratorului statutar și că ar fi incidente prevederile art. 169 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 85/2014²⁹;

- au fost achitate datoriile către asociații debitoarei cu preferință, cu mai puțin de 180 de zile înainte de deschiderea procedurii insolvenței; au fost valorificate active sub valoarea lor contabilă; nu au fost recuperate debite de la societățile afiliate debitoarei; au fost realizate operațiuni de recalificare a rezervelor constituite în datorii față de asociați și că au fost plătite ulterior aceste sume către asociați³⁰;

- societatea a desfășurat activitate cu amănuntul, produse farmaceutice, operând prin două farmacii. Deși vânzările nu erau mari, nu acest fapt a generat probleme financiare firmei, ci lipsa dimensionării raționale a stocurilor, care au imobilizat resursele financiare, adică un management defectuos³¹;

- cauză principală a apariției stării de insolvență: lipsa resurselor de finanțare pentru acoperirea datoriilor societății, resurse ce puteau fi generate fie din activitatea economică a societății, fie din acordarea de împrumuturi de către asociați sau finanțări externe. Din analiza evidențelor contabile puse la dispoziție de către debitoare și din analiza activității acesteia nu se poate dovedi legătura de cauzalitate dintre una dintre faptele prevăzute de art. 169, prejudiciu și persoană³²;

- principala cauză care a dus la intrarea societății în incapacitate de plăți este restrângerea activității, având în vedere că singura situație financiară întocmită este aceea din primul an de funcționare³³;

- lipsa fondurilor necesare finanțării activității care să contribuie la achitarea datoriilor restante, criza economică care a afectat puternic domeniul confecțiilor, concurența foarte puternică înregistrată în aceeași zonă, care de foarte multe ori a îmbrăcat forme neloiale, costul ridicat al tuturor utilităților folosite în activitate, costurile din ce în ce mai ridicate ale materialelor³⁴;

- restrângerea activității, având în vedere că s-a diminuat cifra de afaceri față de anul anterior, cauzată în primul rând de lipsa comenzilor în domeniul de activitate în care își desfășura activitatea debitoare. Societatea debitoare nu a reușit să-și încaseze creanțele în timp util, ceea ce a dus la mărirea datoriilor³⁵;

- debitoare și administratorii statutari au fost notificați pentru depunerea actelor prevăzute de art. 67 din Legea nr. 85/2014, dar nu s-au conformat acestei obligații, motiv pentru care s-a apreciat că se fac vinovați de ajungerea debitoarei în stare de insolvență, prezumându-se că au contribuit la ajungerea în stare de insolvență, fapta fiind asociată cu ascunderea unor părți din active, însușirea de fonduri bănești, întârzierea în plata unor creanțe ori neînregistrarea în contabilitate și neachitarea acestora³⁶;

- debitoare și-a încetat activitatea anterior deschiderii procedurii insolvenței, dată până la care a înregistrat o scădere continuă a cifrei de afaceri și a veniturilor; odată cu scăderea cererii pentru serviciile prestate de societate, aceasta nu și-a mai putut acoperi datoriile acumulate. S-a concluzionat că factorii care au condus la apariția stării de insolvență sunt managementul defectuos al echipei de conducere a debitorului, care nu a adaptat specificul societății la cerințele pieței serviciilor, scăderea cererii pentru acest tip de servicii, datoriile către bugetul de stat acumulate³⁷;

- ineficienta utilizare a resurselor existente, care a condus la acumularea datoriilor către bugetul de stat și către terți, a căror neplată a atras calcularea majorărilor și penalităților, cumulată cu neurmărirea încasării la timp a creanțelor³⁸;

- management defectuos al persoanelor care au asigurat conducerea societății, însă o astfel de faptă, deși posibil prejudiciabilă pentru societate, nu se înscrie în sfera acelor fapte ilicite săvârșite cu vinovăție pe care legiuitorul a înțeles să le incrimineze din perspectiva răspunderii patrimoniale;

- împrejurarea că ultimul bilanț contabil depus de societatea debitoare este cel aferent anului financiar 2011, fără ca ulterior să se fi făcut dovada ținerii contabilității, a condus la concluzia că nu a fost ținută o contabilitate în conformitate cu legea, ceea ce, în mod evident, prejudiciază creditorii societății și întărește prezumția că ajungerea debitoarei în încetare de plăți este urmarea conduitei culpabile a asociaților. În această situație, s-a prezumat că administratorii statutari nu și-au îndeplinit obligația de ținere a contabilității conform legii, obligație legală prevăzută de art. 73 din Legea nr. 31/1990 și de art. 11 din Legea nr. 82/1991. Astfel, neținerea contabilității în conformitate cu legea reprezintă una dintre cauzele ce au determinat instalarea stării de insolvență. Contabilitatea nu are doar un rol pur fiscal (pentru stabilirea impozitelor și taxelor), ci are ca rațiune păstrarea evidențelor economice ale societății tocmai pentru a fi posibil în orice moment a se analiza dificultățile ce apar în gestionarea patrimoniului societății³⁹;

- persoana responsabilă a dispus, în interes personal, continuarea unei activități care ducea în mod vădit persoana juridică la încetarea de plăți;

- cauze obiective ce au determinat apariția stării de insolvență, respectiv: conjunctura economică generală, lipsa clienților și nerespectarea obligațiilor contractuale ale celorlalți parteneri ce au blocat societatea⁴⁰;

- veniturile insuficiente generate de activitatea curentă, lipsa rezervelor financiare și a lichidităților⁴¹.

7. Comunicarea raportului cauzelor

Potrivit art. 64 alin. (1), precum și art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar întocmește și supune judecătorului-sindic, în termenul stabilit de acesta din urmă, dar care nu poate depăși 40 de zile de la data desemnării, un raport asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă.

Față de prevederile art. 64 alin. (1), precum și ale art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, în practica judiciară⁴² s-a reținut faptul că legiuitorul **nu impune publicarea** în Buletinul Procedurilor de Insolvență a raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului.

Acest aspect este întărit și de art. 97 alin. (6), care prevede că administratorul judiciar va asigura posibilitatea consultării raportului la sediul său, pe cheltuiala solicitantului, o copie de pe raport fiind depusă la grefa tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înregistrat debitorul și va fi comunicată debitorului.

Principala cauză care a dus la intrarea societății în incapacitate de plăți este restrângerea activității

8. Contestarea raportului cauzelor

Conform art. 59 din Legea nr. 85/2014, debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar. Contestația trebuie să fie depusă în termen de 7 zile de la publicarea în BPI a extrasului.

În cadrul raportului privind cauzele și împrejurările care au condus la apariția stării de insolvență a debitorului, administratorul judiciar desemnat prezintă **opinia sa** cu privire la cauzele care au determinat starea de insolvență⁴³.

Practicianul în insolvență nu dispune o măsură în legătură cu activitatea debitoarei, ci exprimă un punct de vedere strict asupra aspectelor care vizează starea de insolvență în raport de situația contabilă a societății care i-a fost predată până la acel moment.

De asemenea, faptul că administratorul judiciar, în raportul causal prevăzut de art. 97 din Legea nr. 85/2014, ar arăta că, în urma analizei documentelor prezentate de debitoare, faptele relevate ar putea să se încadreze în dispozițiile art. 117-122 din Lege, însă lasă la aprecierea creditorilor formularea unei astfel de acțiuni, **nu constituie o măsură ce ar putea fi contestată** în sensul art. 59 alin. (5) din Lege.

Este o astfel de situație cea în care administratorul judiciar nu exprimă faptul că nu va formula o astfel de acțiune, în legătură cu care, de altfel, nici **nu i se poate impune formularea unei astfel de cereri** întemeiată pe dispozițiile art. 117 din lege în situația în care apreciază că nu înțelege s-o formuleze, iar propunerea acestuia urmează să fie supusă și analizei creditorilor privind oportunitatea formulării unei astfel de acțiuni. Dacă administratorul judiciar nu formulează o astfel de acțiune, comitetul creditorilor poate, conform art. 51 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 85/2014, să introducă astfel de acțiuni pentru anularea unor acte sau operațiuni frauduloase, făcute de debitor în dauna creditorilor, potrivit prevederilor art. 117 alin. (1).

Or, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 59 alin. (5), rezultă că se poate formula contestație numai cu privire la măsurile luate de administratorul judiciar. Mai mult, art. 59 se referă la raportul lunar depus de practicianul în insolvență prin care acesta descrie modul în care și-a îndeplinit atribuțiile.

Art. 97 din Lege **nu prevede** posibilitatea formulării unei contestații **relativ la considerentele** exprimate de administratorul judiciar în legătură cu împrejurările care au determinat intrarea debitoarei în insolvență ci, prin extinderea dispozițiilor art. 59, numai cu privire la măsurile dispuse de administratorul judiciar.

Pot fi aduse în atenția judecătorului-sindic **eventuale obiecțiuni asupra concluziilor** prezentate în raport, asupra cărora administratorul judiciar are posibilitatea să-și exprime un punct de vedere, însă nu i se poate dispune, la solicitarea unui participant la procedură, analiza unei pretinse *alte* cauze a stării de insolvență.

În condițiile unui control de legalitate, judecătorul-sindic trebuie să se limiteze la verificarea dacă prin acest raport s-a analizat și opinat asupra incidenței dispozițiilor art. 169 din Legea nr. 85/2014, fără a face constatări de natura celor care revin instanței investite cu soluționarea unei acțiuni privind

Controlul activității practicianului în insolvență este realizat, astfel, sub aspectul legalității măsurilor luate, iar nu sub aspectul oportunității acestora

antrenarea răspunderii patrimoniale; în caz contrar, ar fi un caz de antepunțare în cazul formulării acțiunii respective⁴⁴.

În acest context, solicitări privind obligarea administratorului judiciar la introducerea/formularea de acțiuni în justiție, în condițiile dispozițiilor art. 117 din Legea nr. 85/2014, prin care acesta să solicite anularea actelor și/sau operațiunilor frauduloase ale debitoarei ce au fost întreprinse în dauna drepturilor creditorilor și respectiv, obligarea persoanelor ce vor fi identificate ca fiind responsabile pentru declanșarea stării de insolvență la suportarea întregului pasiv al debitoarei ajunse în stare de insolvență, fie ele membri ai organelor de conducere și/sau supraveghere din cadrul debitoarei sau orice alte persoane care au contribuit la starea de insolvență a debitoarei, pot fi soluționate doar în cadrul procesual conferit de dispozițiile art. 117 și urm., respectiv art. 169 și urm. din Legea nr. 85/2014, fiind inadmisibil a fi analizate într-o contestație la raportul privind cauzele ajungerii în stare de insolvență.

9. Legalitatea raportului

Conform prevederilor art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar are obligația de a întocmi și a supune judecătorului-sindic raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență, din conținutul textului normativ rezultând implicit că judecătorul-sindic trebuie să se pronunțe asupra acestuia sub aspectul *legalității*⁴⁵.

Astfel, nu este exclus controlul judecătorului-sindic din punctul de vedere al analizei legalității întocmirii raportului prevăzut de art. 97, ceea ce presupune verificarea respectării elementelor pe care trebuie să le conțină un atare raport.

Așadar, controlul activității practicianului în insolvență este realizat, astfel, sub aspectul legalității măsurilor luate, iar nu sub aspectul oportunității acestora⁴⁶.

Atribuțiile manageriale aparțin administratorului judiciar ori lichidatorului judiciar sau, în mod excepțional, debitorului, dacă acestuia nu i s-a ridicat dreptul de a-și administra averea. Deciziile manageriale ale administratorului judiciar, lichidatorului judiciar sau debitorului care și-a păstrat dreptul de administrare pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii, prin organele acestora⁴⁷.

Aceste prevederi legale se coroborează cu prevederile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, potrivit cărora atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței. Aceasta înseamnă că judecătorul-sindic are rolul de a verifica dacă acest raport conține toate elementele prevăzute de lege și este întocmit în concordanță cu cadrul normativ aplicabil în materie.

Ca atare, în îndeplinirea atribuțiilor stabilite de Legea insolvenței în sarcina judecătorului-sindic, cu privire la exercitarea controlului judecătoresc asupra activității administratorului judiciar, acesta are atât competența, cât și obligația de a verifica sub aspectul legalității raportul causal și, în acest context, de a analiza susținerile părților interesate în legătură cu acest raport, iar în cazul în care, din punctul de vedere al legalității, acesta nu este întocmit corect, poate dispune completarea sau refacerea acestuia.

Judecătorul-sindic are atribuțiile limitate în temeiul art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, neputând interveni și cenzura concluziile administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, astfel cum sunt formulate în temeiul propriei analize asupra documentelor puse la dispoziție în dosarul de insolvență. Astfel, instanței îi este permis doar să verifice legalitatea raportului întocmit⁴⁸.

O analiză a aspectelor economice privind impactul asupra stării de insolvență a nerecuperării creanțelor societății debitoare reprezintă atribuții manageriale care excedează competenței judecătorului-sindic.

10. Motive de nelegalitate

În jurisprudență⁴⁹ s-a reținut că verificarea selectivă sau trunchiată a activității debitoarei este un motiv de nelegalitate a raportului privind cauzele insolvenței, susținerile lichidatorului judiciar privind excluderea acestor verificări cu justificarea circumscrierii lor managementului dat în competența lichidatorului judiciar fiind nefondate.

Pe de altă parte, lichidatorului judiciar nu i se poate impune o anumită concluzie a raportului prevăzut de art. 97 din Legea nr. 85/2014. Lichidatorul judiciar nu poate fi obligat să stabilească o anumită cauză a insolvenței și nici să indice persoanele vinovate de ajungerea debitoarei în insolvență, dacă, în urma analizei activității debitoarei, lichidatorul judiciar nu identifică elemente în acest sens. Cu atât mai puțin lichidatorul judiciar poate fi obligat să indice dacă intenționează să formuleze acțiuni conform art. 169 din Legea nr. 85/2014, prin concluziile raportului. Creditorii pot acționa conform art. 169 alin. (2) teza a II-a și a III-a din Legea nr. 85/2014, în termenul prevăzut de art. 170 din aceeași lege.

Greșita reținere de către administratorul judiciar a culpei administratorului statutar în raport de prejudiciul debitoarei **nu constituie motiv de nelegalitate** a raportului⁵⁰.

De altfel, raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență reprezintă **punctul de vedere profesional al practicianului în insolvență** care l-a întocmit și căruia nu i se poate impune includerea în raport a unor aspecte, puncte de vedere sau opinii pe care nu și le însușește.

Totodată, critica privind opinia greșită a administratorului judiciar, în sensul că presupusele fapte săvârșite de către administratorul statutar ar constitui fapte care se încadrează în prevederile art. 169 din Legea nr. 85/2014, nu au relevanță într-o cauză în care judecătorul-sindic este investit să analizeze raport causal, și nu cu o acțiune privind instituirea răspunderii patrimoniale în condițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014.

În consecință, raportul causal cuprinde, în esență, o opinie motivată a administratorului judiciar asupra cauzelor apariției stării de insolvență și asupra persoanelor cărora aceasta le este imputabilă; netemeinicia motivelor avute în vedere de administratorul judiciar în emiterea acestei opinii nu constituie un motiv de nelegalitate a raportului întocmit conform art. 58 din Legea nr. 85/2014.

În privința constatărilor făcute de practicianul în insolvență, acesta nu poate fi obligat să le modifice sau să le înlăture, conținând punctul său de vedere, care poate fi însă răsturnat prin proba contrară a ceea ce practicianul stabilește în raport⁵¹.

Nici faptul **neindicării în mod amănunțit și motivat a cauzelor și împrejurărilor** care au determinat starea de insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, nu poate constitui motiv de contestație vizând **conținutul raportului**, atât timp cât administratorul judiciar a procedat la analizarea situației contabile a debitoarei și și-a expus punctul de vedere cu privire la cauzele și împrejurările care au determinat starea de insolvență a debitoarei, concluzionând că nu s-au identificat fapte și persoane răspunzătoare în temeiul art. 169 din Legea nr. 85/2014⁵².

De asemenea, **judecătorul-sindic nu are posibilitatea de a interveni și de a cenzura propria opinie a practicianului în insolvență** care și-a format-o pe baza propriei analize efectuate asupra documentelor contabile ce i-au fost predate de către administratorul societății debitoarei.

Ceea ce îi este permis judecătorului-sindic este **să verifice legalitatea raportului întocmit**, respectiv dacă administratorul judiciar a respectat prevederile Legii nr. 85/2014 cu prilejul întocmirii actului.

Conținutul raportului trebuie să corespundă exercitării atribuțiilor practicianului în insolvență, respectiv acesta să își exprime punctul de vedere în legătură cu cauzele și împrejurările care au determinat apariția stării de insolvență, iar opinia sa să fie formată exclusiv pe baza documentelor avute la dispoziție.

Nu pot fi primite susțineri precum cele privind nearătarea clară a cauzelor și împrejurărilor insolvenței, cu indicarea corespunzătoare a persoanei căreia îi este imputabilă aceasta, atât timp cât din cuprinsul raportului rezultă în mod indubitabil opinia administratorului judiciar cu privire la această chestiune.

În situația în care în raportul prevăzut de art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 din Legea insolvenței se face referire expresă și concretă la factorii obiectivi și subiectivi care au cauzat starea de insolvență a debitoarei, nu se poate considera că raportul conține vreo omisiune. Nu se poate considera că raportul este nelegal întocmit pentru faptul că, în viziunea altui participant la procedura insolvenței, au existat alte cauze sau justificări ale insolvenței, atât timp cât practicianul în insolvență și-a expus opinia în legătură cu această problemă.

De asemenea, concluzia neidentificării unei persoane din cadrul debitoarei care să fie răspunzătoare în condițiile art. 169 din Legea insolvenței nu se traduce într-o lipsă a unui element esențial al raportului, susceptibilă de a atrage nevalabilitatea actului. Cu alte cuvinte, concluziile administratorului judiciar cu privire la această chestiune nu pot forma obiectul controlului în fața judecătorului-sindic, nepunându-se în discuție aspecte care să vizeze legalitatea raportului.

Faptul că un alt participant la procedura insolvenței consideră că reprezentanții debitoarei sunt vinovați de ajungerea societății în insolvență nu poate fi cenzurat și analizat într-o contestație la raport, ci într-o eventuală cerere formulată în temeiul art. 169 din Legea nr. 85/2014.

Tot astfel, nu pot fi examinate nici apărări legate de lipsa oricărei acțiuni sau inacțiuni culpabile a societății creditoare, deoarece excedează controlului de legalitate pe care îl poate efectua judecătorul-sindic în cadrul contestației împotriva raportului întocmit de administratorul judiciar.

În consecință, raportul causal cuprinde, în esență, o opinie motivată a administratorului judiciar asupra cauzelor apariției stării de insolvență și asupra persoanelor cărora aceasta le este imputabilă

În contestația la raportul causal, judecătorul-sindic nu poate interveni în a determina schimbarea opiniei practicianului. Altfel spus, faptul că alt participant la procedura insolvenței nu este de acord cu opinia administratorului judiciar, contestând datele reținute și analiza efectuată de către acesta, nu poate determina admiterea contestației la raport, ci eventualele apărări pot fi făcute în cadrul acțiunii în angajarea răspunderii patrimoniale, conform art. 169 din Legea nr. 85/2014, dacă va fi cazul.

De aceea, toate susținerile în sensul că vinovăția pentru ajungerea societății în stare de insolvență ar aparține reprezentanților debitoarei excedează cadrul procesual și nu pot fi analizate în cadrul contestației la raportul causal întocmit de către practicianul în insolvență.

Nici împrejurarea că administratorul judiciar nu a făcut vreo precizare cu privire la posibilitatea de reorganizare efectivă a activității debitoarei nu este în măsură să atragă nelegalitatea raportului. Relevant sub acest aspect este conținutul raportului întocmit în temeiul art. 92 din Legea insolvenței. Prin urmare, practicianul în insolvență și-a expus opinia cu privire la posibilitatea de reorganizare a societății debitoare.

Din interpretarea gramaticală a dispozițiilor art. 58 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2014 rezultă că, deși raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență trebuie să fie amănunțit, în privința persoanelor cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență, raportul se impune doar a menționa eventuale indicii sau elemente preliminare. Din această împrejurare, se reține concluzia că aceste indicii sau elemente preliminare pot fi completate pe parcursul procedurii cu probatorii suplimentare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență⁵³.

Un astfel de element probant poate fi reprezentat de un eventual raport de expertiză asupra căruia creditorii au libertatea să dispună, prin intermediul adunării acestora, respectiv a comitetului creditorilor.

Legiuitorul nicidecum nu pune în sarcina practicianului în insolvență să probeze fiecare concluzie la care a ajuns din analiza contabilității societății debitoare.

Așadar, judecătorul-sindic, fără a avea de soluționat o cerere de atragere a răspunderii în sensul art. 169 din Legea nr. 85/2014, nu poate face o analiză, respectiv nu poate cenzura concluzia cuprinsă în raportul privind cauzele care au condus la starea de insolvență a debitorului, în sensul existenței sau inexistenței eventualelor indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă și cu privire la existența premiselor angajării răspunderii acestora, în condițiile prevederilor art. 169-173.

În caz contrar, s-ar prejudeca acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale într-un alt cadru procesual decât cel determinat de dispozițiile art. 169, respectiv ale art. 59 din Legea nr. 85/2014, ceea ce nu ar fi admisibil⁵⁴.

Ceea ce poate fi verificat în contestația la raportul privind cauzele care au condus la starea de insolvență a debitoarei este dacă practicianul în insolvență a respectat atribuția stabilită în sarcina sa conform art. 58 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2014, respectiv **dacă a procedat efectiv la examinarea activității debitorului** și la întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență⁵⁵.

În ceea ce privește **nerespectarea termenului legal de întocmire a raportului** ca motiv de contestație la raportul causal, acesta nu poate fi primit, atât timp cât termenul de 40 de zile prevăzut de art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 din Legea insolvenței este unul de recomandare, care impune îndeplinirea unei atribuții de către practicianul în insolvență, fără ca respectarea sau nerespectarea acestuia să determine nașterea vreunor drepturi sau obligații pentru părțile participante la procedura insolvenței.

În jurisprudență⁵⁶ s-a stabilit că nu se poate reține vreo vătămare a contestatorului prin depășirea termenului de 40 de zile în situația în care nu sunt administrate dovezi în sensul că respectiva întârziere ar fi fost produsă de reaua-credință a administratorului judiciar și că prin aceasta s-ar fi cauzat vreun prejudiciu.

Emiterea raportului cu depășirea termenului de 40 de zile nu poate atrage nulitatea acestuia, nefiind o cerință intrinsecă de valabilitate, termenul nefiind unul imperativ, ci supletiv, stabilit numai pentru ordonarea activităților în cadrul procedurii, dovadă fiind chiar posibilitatea prelungirii lui de către judecătorul-sindic, dar și pentru că raportul inițial poate fi completat în cazul apariției unor date noi⁵⁷.

Completarea raportului este posibilă tocmai pentru că acesta nu este un act prin care se ia o anumită măsură, asupra căreia se revine în mod abuziv, în lipsa controlului judecătorului-sindic, ci este un înscris care analizează activitatea economico-financiară a debitoarei, anterior declanșării procedurii, în vederea identificării cauzelor care au condus la insolvență.

11. Completarea la raportul cauzelor

Cu privire la legalitatea completării raportului inițial asupra cauzelor ce au determinat apariția stării de insolvență a debitoarei, o astfel de posibilitate nu este contrară dispozițiilor Legii nr. 85/2014, în contextul în care, ulterior întocmirii raportului prevăzut de art. 97, se descoperă înscrisuri noi ce determină o reconsiderare a aspectelor avute în vedere inițial⁵⁸.

Este evident că, în acest caz, primează necesitatea existenței unei analize exhaustive a situației economice a debitoarei care fundamentează ulterior deciziile în etapele procedurii. Această situație se întâlnește în mod frecvent în cazul în care debitoarea nu predă în termen actele prevăzute de art. 67 din Legea nr. 85/2014, împrejurare ce face imposibilă întocmirea completă a raportului în termen de 40 de zile de la data deschiderii procedurii, fiind necesară o completare a acestuia, după analizarea tuturor documentelor contabile.

Aceasta cu atât mai mult cu cât chiar în cuprinsul raportului se menționează faptul că administratorul judiciar își rezervă dreptul de a proceda la completarea raportului, în situația identificării unor elemente suplimentare, astfel că această posibilitate este cunoscută încă de la întocmirea raportului inițial asupra cauzelor ce au determinat apariția stării de insolvență.

Totodată, raportul prevăzut de art. 97 din Lege este întocmit într-o fază preliminară a procedurii și presupune o examinare a activității debitoarei, precum și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la apariția stării de insolvență.

Emiterea raportului cu depășirea termenului de 40 de zile nu poate atrage nulitatea acestuia, nefiind o cerință intrinsecă de valabilitate

De asemenea, dacă prin completarea primului raport nu se invalidează concluziile raportului inițial în legătură cu cauzele stării de insolvență, ci se referă la un alt element, și anume la existența premiselor angajării răspunderii patrimoniale, în condițiile prevăzute de art. 169-173 din Legea insolvenței. Acest text legal permite ca o parte/întregul pasiv al debitoarei să fie suportat/ă de persoanele care „au contribuit” la starea de insolvență, prin săvârșirea faptelor prevăzute expres în lege.

Analiza corelată a textelor din Legea insolvenței nu permite concluzia unei nelegalități a completării raportului, în legătură cu premisele angajării răspunderii patrimoniale, din moment ce opțiunea formulării unei asemenea acțiuni îi aparține administratorului/lichidatorului judiciar până la închiderea procedurii insolvenței, în interiorul termenului de prescripție, și nu într-un interval legal legat de întocmirea raportului prevăzut de art. 97 din Lege, cu concluzia că punctul de vedere exprimat în cuprinsul acestuia poate fi revizuit ulterior.

12. Obligarea practicianului în insolvență la completarea raportului

În practica judiciară⁵⁹, a fost obligat practicianul în insolvență la completarea raportului privind cauzele și împrejurările care au condus la starea de insolvență a debitoarei, având în vedere faptul că, deși a avut acces la documentele contabile ale debitoarei, raportul conține nu mai mult de *două fraze*, și acestea *lipsite de orice semnificație juridică ori economică*:

„Din evidența contabilă pusă la dispoziție în baza art. 67 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 se constată unele cauze și împrejurări care au dus la apariția stării de insolvență la debitoare.

Pe toată perioada analizată societatea nu a mai putut să-și realizeze domeniul de activitate – comerț cu bunuri de uz gospodăresc, conform codului caen – și din aceste motive a realizat pierderi foarte mari”.

Judecătorul-sindic a statuat că, dincolo de faptul că utilizarea articolului nehotărât „unele” este inacceptabilă în redactarea unui raport de cauze, de vreme ce acesta se referă la o categorie generică – ceea ce este total incompatibil cu rolul unui astfel de raport, din cuprinsul căruia trebuie să se înțeleagă în mod neechivoc cauzele și **împrejurările concrete** care au determinat starea de insolvență a debitoarei –, raportul nu conține nicio analiză a activității societății din perioada premergătoare insolvenței, nu spune absolut nimic despre indicatorii financiari care au caracterizat respectiva activitate, despre situația patrimoniului societății, despre tranzacțiile suspecte ori despre actele și operațiunile realizate de foștii administratori, care ar putea reprezenta premisele angajării răspunderii patrimoniale, în condițiile prevăzute de art. 169 din Legea insolvenței.

În atare situație, raportul prezentat de lichidatorul judiciar nu îndeplinește exigențele unui raport privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței și nu poate sta la baza desfășurării, în continuare, a procedurii de insolvență față de debitoare, întrucât **ne cunoașterea premiselor insolvenței face imposibilă declanșarea oricărui demers** pentru reîntregirea activului patrimonial și pentru acoperirea creanțelor

înregistrate la masa credală, ceea ce contravine în mod flagrant scopului procedurii – instituit de art. 2 din Legea insolvenței, care statuează că „*scopul prezentei legi este instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șansei de redresare a activității acestuia*”.

Însă nu se poate impune pe calea unei contestații la raportul întocmit potrivit dispozițiilor art. 58 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2014 administratorului judiciar a formulării acțiunilor prevăzute de art. 117 și art. 169 din Legea nr. 85/2014, în condițiile art. 118 alin. (2), respectiv art. 169 alin. (2) din același act normativ⁶⁰.

În mod evident, decizia administratorului judiciar de a nu formula acțiuni conform art. 114 și art. 169 din Legea nr.85/2014 este analizată de către comitetul creditorilor, de un creditor desemnat de adunarea creditorilor ori creditorul ce deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală, în acord cu dispozițiile art. 169 alin. (2) din Legea nr. 85/2014.

De asemenea, nu se poate impune nici completarea raportului causal, chiar dacă solicitarea ar fi motivată de faptul că ar exista indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de art. 169 din Legea nr. 85/2014, întrucât același text de lege reglementează posibilitatea pentru creditorii, cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (2), de a formula acțiunea privind atragerea răspunderii pentru intrarea în insolvență, în situația în care administratorul/lichidatorul judiciar nu a indicat persoanele culpabile sau a hotărât că nu este cazul

să introducă această acțiune⁶¹.

13. Calitate procesuală activă

Conform alin. (6) al art. 97 din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar va asigura posibilitatea consultării raportului la sediul său, pe cheltuiala solicitantului. O copie de pe raport va fi depusă la grefa tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înregistrat debitorul și va fi comunicată debitorului.

Ca atare, sub aspectul calității procesual active și al interesului reclamantului în promovarea unei atari acțiuni, dată fiind importanța acestui raport, legiuitorul a prevăzut efectuarea unor formalități de publicitate și comunicare ale acestuia, tocmai pentru ca orice persoană interesată să poată lua cunoștință despre conținutul lui și să poată formula obiecții, dacă este cazul.

Calitatea procesuală activă o au persoanele prevăzute de art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014. Creditorii justifică interes întrucât, pentru stabilirea eventualelor condiții de promovare a cererii prevăzute de art. 169 din Legea nr. 85/2014 și a persoanelor răspunzătoare de ajungerea debitoarei în insolvență, este necesară verificarea tuturor operațiunilor economice ale debitoarei.

Deciziile manageriale pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii, prin organele acestora⁶².

Drept urmare, judecătorul-sindic nu poate interveni și analiza concluziile administratorului/lichidatorului judiciar din raportul causal, în legătură cu analiza situației economice a debitoarei și cu cauzele sau persoanele care, în opinia acestuia, au determinat insolvența.

În practica judiciară, a fost obligat practicianul în insolvență la completarea raportului privind cauzele și împrejurările care au condus la starea de insolvență a debitoarei

14. Inadmisibilitatea „obiecțiunilor” împotriva raportului causal

Dispozițiile Legii nr. 85/2014 nu prevăd posibilitatea creditorilor de a formula „obiecțiuni” sau o altă cale de atac împotriva acestui raport, condiții în care aceasta apare ca fiind inadmisibilă⁶³.

Calea de atac de drept comun reglementată de Legea nr. 85/2014 împotriva măsurilor luate de administratorul/lichidatorul judiciar este cea prevăzută de art. 59 alin. (5), potrivit căreia debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar.

Nu suntem însă în ipoteza luării unei măsuri de către administratorul/lichidatorul judiciar, care să poată fi contestată pe această cale.

Procedura atragerii răspunderii materiale a foștilor administratori, în raport de neinițierea căreia este nemulțumită apelanta, este reglementată de dispozițiile art. 169 și urm. din Lege, care prevăd în mod expres titularii și procedura de urmat în cazul unei astfel de cereri.

Prin urmare, „obiecțiunile” apar ca inadmisibile, dispozițiile Legii nr. 85/2014 neprevăzând o astfel de cale de atac împotriva raportului asupra cauzelor și împrejurărilor apariției stării de insolvență.

15. Inadmisibilitatea contestației formulate împotriva raportului causal

Din analiza textului art. 97 nu rezultă posibilitatea contestării de către vreun participant la procedura de executare colectivă a raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, fiind reglementată expres doar obligația practicianului de a asigura posibilitatea consultării respectivului raport, la sediul său, pe cheltuiala solicitantului, concomitent cu îndatorirea de a-l depune la grefa tribunalului și la registrul în care este înregistrat debitorul, acestuia din urmă trebuind să-i fie comunicat un exemplar al raportului⁶⁴.

Atâta vreme cât din simpla lectură a textului art. 59 alin. (5) reiese fără echivoc că atât participanții la procedura concursuală, cât și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar, respectiv de către lichidatorul judiciar [art. 63 alin. (1) prevăzând că dispozițiile art. 59-62 se aplică în mod corespunzător], iar raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, nu cuprinde nicio măsură a practicianului care l-a întocmit, creditorii, precum și ceilalți participanți la procedura insolvenței ori persoanele interesate nu au deschisă calea contestației la acest raport al administratorului judiciar sau al lichidatorului judiciar, după caz.

Aceasta și în considerarea faptului că **rapoartele analizate sunt diferite**. Astfel, art. 59 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 vizează rapoartele lunare întocmite de administratorul/lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor lor, prin care aceștia aduc la cunoștința participanților la procedura insolvenței și a judecătorului-sindic activitatea avută și măsurile luate în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege sau a celor stabilite de judecătorul-sindic în sarcina lor, prin încheiere, în condițiile art. 58 alin. (2) din Lege [orice alte atribuții, în afara

celor prevăzute la alin. (1), cu excepția celor prevăzute de lege în competența exclusivă a judecătorului-sindic].

În schimb, art. 97 din Lege vizează un raport distinct, unic în cadrul procedurii insolvenței, referitor la cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență, analiza practicianului privind perioada anterioară deschiderii procedurii, raport care trebuie să cuprindă **trei aspecte diferite**, și anume:

a) cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă;

b) menționarea eventualelor indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă ajungerea în incapacitate de plată și premisele angajării răspunderii acestora, în condițiile prevederilor art. 169-173;

c) posibilitatea reală de reorganizare efectivă a activității debitorului ori motivele care nu permit reorganizarea.

Într-adevăr, prin Legea nr. 85/2014 sunt instituite reglementări diferite și în privința modalității de informare cu privire la cele două tipuri de rapoarte: în timp ce raportul lunar de activitate, prevăzut de art. 59, se depune la dosarul cauzei și un extras se publică în BPI, raportul de cauze se depune la grefa tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înregistrat debitorul, trebuind să fie comunicat debitorului, iar administratorul judiciar are obligația de a asigura posibilitatea consultării acestuia la sediul său, pe cheltuiala solicitantului.

Nu în ultimul rând, alin. (5) și (7) ale art. 59 statuează că debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar, judecătorul-sindic urmând să soluționeze contestația, în termen de 15 zile de la înregistrarea ei, în camera de consiliu, cu citarea contestatorului, a administratorului judiciar și a comitetului creditorilor, instanța putând, la cererea contestatorului, să suspende executarea măsurii contestate.

În schimb, art. 97 nu prevede nici posibilitatea contestării raportului și nici nu instituie vreun termen în care acesta ar putea fi contestat la judecătorul-sindic, iar de ipoteza suspendării efectelor acestuia nici nu poate fi vorba.

Cu toate acestea, și raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, este supus controlului de legalitate pe care judecătorul-sindic este îndrituit să îl exercite asupra întregii proceduri judiciare, în temeiul art. 45 alin. (1) lit. r), coroborat cu art. 58 alin. (1) lit. b), raportat la art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, cel din urmă text statuând fără echivoc că administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, în cazul procedurii simplificate, va întocmi și va supune judecătorului-sindic raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență.

Prin urmare, judecătorul-sindic, în exercitarea controlului judiciar asupra activității practicianului în insolvență, are obligația de a pune în discuția părților interesate raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a debitorului și, în cazul în care, din punctul de vedere al legalității, consideră că acesta nu este întocmit corespunzător sau este incomplet, să dispună refacerea sau completarea acestuia, fiind cu atât mai evidentă această atribuție a instanței când unul dintre creditorii formulează observații/obiecțiuni cu privire la anumite aspecte punctuale ale raportului de cauze. Numai astfel poate fi interpretată intenția

legiuitorului, care, în alin. (2) teza I a art. 45 din Lege, a stabilit că atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului judiciar și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței.

Raportul practicianului întocmit în condițiile art. 97 alin. (1) din Lege este unul foarte important în cadrul procedurii insolvenței, constituind premisa nu doar a determinării modalității concrete de derulare în continuare a procedurii insolvenței față de respectivul debitor – continuarea procedurii generale, pentru că există o posibilitate reală de reorganizare efectivă a activității debitorului ori propunerea de intrare în faliment, care trebuie supusă aprobării adunării generale a creditorilor –, ci și pentru formularea de către cei îndreptățiți prin lege a unei cereri de angajare a răspunderii patrimoniale a persoanelor cărora le-ar fi imputabilă starea de insolvență, în condițiile prevederilor art. 169-173, nemulțumirile creditorului contestator trebuind să fie avute în vedere de către tribunal cu ocazia exercitării controlului de legalitate al judecătorului-sindic asupra raportului contestat.

Prin raportul causal administratorul judiciar nu a luat nicio măsură de natură a fi cenzurată din punctul de vedere al legalității, fiind menționate aspecte de natură economico-financiară ce au determinat apariția stării de insolvență, astfel cum sunt acestea enumerate în mai sus menționatul raport ce face obiectul contestației⁶⁵.

Dispozițiile art. 59 alin. (6) trebuie interpretate și prin prisma alin. (1), măsurile adoptate de administratorul judiciar și descrise în acest alineat vizând modul în care acesta și-a îndeplinit obligațiile instituite de lege sau de instanță, respectiv justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii.

Or, raportul causal ce vizează analiza activității debitorului, cauzele și împrejurările ce au determinat apariția stării de insolvență, cu indicarea persoanelor responsabile de această stare, nu se încadrează în rapoartele lunare reglementate de art. 1 pentru a-i fi aplicabile dispozițiile alin. (6) al art. 59 din Legea nr. 85/2014.

De altfel, în acest sens, administratorul judiciar trebuie să procedeze la convocarea adunării creditorilor pentru prezentarea situației economice a debitoarei.

Contestația reglementată prin art. 59 vizează rapoartele lunare depuse, în condițiile textului de lege menționat, de către administratorul judiciar, aspect care rezultă fără niciun dubiu chiar din faptul că dreptul la contestație este inclus în cuprinsul articolului din lege care reglementează raportul lunar⁶⁶.

Separat, legiuitorul a reglementat și raportul de cauze, act despre care jurisprudența s-a pronunțat în mod constant în sensul că nu include o anumită măsură în procedură care ar putea fi contestată, fiind, în esență, un mijloc de probă utilizat în cadrul acțiunii în răspundere patrimonială întemeiate pe dispozițiile art. 169, împotriva căruia se poate face proba contrară de către administrator/asociat.

În acest context, este inadmisibilă contestația împotriva raportului privind cauzele și împrejurările care au condus la apariția stării de insolvență a debitoarei în condițiile art. 59 din Legea nr. 85/2014.

Ca urmare, de principiu, raportul causal nu cuprinde măsuri ale administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, ci constatări, ce nu pot fi atacate pe calea contestației prevăzute de art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 și, cu atât mai puțin, pe

calea contestației împotriva hotărârii adunării creditorilor, atunci când în cadrul adunării este prezentat raportul practicianului cuprinzând constatările acestuia.

Potrivit art. 45 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 85/2014, judecătorul-sindic este competent să soluționeze contestațiile formulate la Rapoartele administratorului sau lichidatorului judiciar, însă, deși textul în cauză nu distinge, s-a apreciat că aceste dispoziții vizează doar acele situații în care legea a prevăzut posibilitatea contestării. Astfel, față de dispozițiile art. 59 din Legea nr. 85/2014, pot fi contestate doar rapoartele lunare ale practicianului.

În lipsa unor norme care să reglementeze contestația la acest raport, s-ar putea susține că sunt aplicabile prevederile art. 59 din Legea nr. 85/2014, care reglementează raportul lunar al administratorului judiciar cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile și care prevede în alin. (5) că „debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar”, dar prin raportul causal practicianul nu ia nicio măsură privind procedura.

În aceste condiții, în jurisprudență s-a apreciat că raportul privind cauzele insolvenței, nefiind un raport lunar, nefiind un raport prin care să se ia măsuri, nu este supus controlului judecătorului-sindic, motiv pentru care obiecțiunile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

16. Admisibilitatea contestației formulate împotriva raportului causal

În practica judiciară⁶⁷ s-au statuat opinii diametral opuse celor prezentate anterior, potrivit cărora este admisibilă contestația formulată împotriva raportului causal.

Potrivit art. 97 din Legea nr. 85/2014, lichidatorul judiciar va întocmi și va supune judecătorului-sindic un raport asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă; în acest raport, lichidatorul judiciar va propune fie reorganizarea debitoarei, fie intrarea în faliment.

În lipsa unei reglementări speciale în cadrul art. 97 din Legea nr. 85/2014, referitoare la posibilitatea contestării raportului, în cauză devin incidente dispozițiile generale din Legea insolvenței.

Astfel, s-a reținut că toate măsurile luate de practicianul în insolvență trebuie să fie cuprinse într-un raport, iar regimul juridic al acestuia este stabilit de art. 59 din Legea nr. 85/2014.

Raportul asupra cauzelor nu este decât un raport întocmit în situația particulară prevăzută de art. 97 din Legea nr. 85/2014, în care măsura ia forma fie a propunerii de faliment, fie a reorganizării debitorului, astfel încât regimul său juridic se completează cu regulile generale referitoare la orice raport al practicianului în insolvență.

Față de situația prezentată, s-a reținut că raportul întocmit conform art. 97 din Legea nr. 85/2014 poate fi contestat, ca orice raport întocmit de practicianul în insolvență, în condițiile art. 59 din Legea nr. 85/2014.

Chiar dacă prin raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență nu s-au luat niciun fel

În jurisprudență s-a apreciat că raportul privind cauzele insolvenței, nefiind un raport lunar, nefiind un raport prin care să se ia măsuri, nu este supus controlului judecătorului-sindic

de măsuri, aceasta nu înseamnă ca persoanele interesate nu pot contesta cele reținute prin raport. Dispozițiile art. 97 din Legea nr. 85/2014 vor fi coroborate cu cele ale art. 59 alin. (5) din aceeași lege⁶⁸.

Din prevederile legale sus menționate rezultă cu claritate că legiuitorul a prevăzut posibilitatea contestării rapoartelor întocmite de către administratorul sau lichidatorul judiciar, fără a face vreo distincție în privința acestora și, deci, fără a limita accesul la calea de atac numai pentru ipoteza rapoartelor lunare⁶⁹.

Nu există nicio prevedere expresă care să dispună în sensul că dreptul la contestație nu este recunoscut în cazul raportului întocmit în temeiul art. 97 din Legea insolvenței sau că acest raport ar fi exclus din noțiunea de „rapoarte ale administratorului sau lichidatorului judiciar”, prevăzută de art. 45 alin. (1) lit. m) din Lege.

Or, atât timp cât legiuitorul nu face nicio distincție, nici interpretul nu trebuie să o facă, fiind recunoscută calea de atac a contestației împotriva oricăror rapoarte ale practicianului în insolvență, în condițiile legii.

De asemenea, din coroborarea art. 59 alin. (5) și art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 rezultă admisibilitatea oricărei contestații care privește măsuri ale administratorului judiciar, atunci când criticile formulate privesc chestiuni de legalitate, iar nu de oportunitate ale măsurilor dispuse. Prin urmare, contestația împotriva raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului este admisibilă în ipoteza în care sunt invocate aspecte ce vizează legalitatea măsurilor adoptate de practicianul în insolvență.

Acest raport este un act de procedură care este supus verificării de legalitate ce este atributul judecătorului-sindic. Raportul este un act al lichidatorului judiciar și urmează aceeași cale de constatare reglementată de art. 59 din Legea nr. 85/2014, contrar celor susținute de lichidatorul judiciar și reținute de judecătorul-sindic⁷⁰.

17. Inadmisibilitatea contestației prin care se tinde la obligarea administratorului judiciar să dispună completarea raportului

Nu există nicio dispoziție legală care să permită judecătorului-sindic să impună unui practician în insolvență includerea în raport a unor aspecte, puncte de vedere, opinii sau constatări cu care nu este de acord⁷¹.

De asemenea, prevederile art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 din Legea nr. 85/2014 nu cuprind o reglementare expresă care să permită formularea unei căi de atac care să tindă la completarea raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență.

Dacă intenția legiuitorului ar fi fost în sensul de a permite formularea unei atari cereri, ar fi fost prevăzute în mod expres persoanele care ar putea formula contestație, termenul în care ar putea fi introdusă, precum și procedura de judecată a acesteia.

Această concluzie este întărită de împrejurarea că legiuitorul a reglementat expres și detaliat situațiile în care anumite măsuri, acte, rapoarte întocmite în cursul procedurii insolvenței pot fi atacate în fața judecătorului-sindic (contestația împotriva măsurilor administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, contestația la tabelele de creanță, acțiunea în anularea hotărârii

adunării creditorilor, contestația împotriva deciziei comitetului creditorilor, obiecțiunile la raportul de evaluare etc.).

Dispozițiile prevăzute la art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 nu conduc la altă concluzie, întrucât acestea stabilesc faptul că atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului judiciar și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței.

Prevederile art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 nu pot primi aplicare, întrucât acestea reglementează contestația împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar și menționate în rapoartele lunare.

Raportul lunar prevăzut de art. 59 din Legea nr. 85/2014 este diferit de raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, având conținut, finalitate și regim juridic distincte.

În privința modalității de informare cu privire la cele două rapoarte, sunt instituite reglementări diferite: în timp ce raportul lunar prevăzut de art. 59 din Legea nr. 85/2014 se depune la dosarul cauzei și un extras se publică în BPI, raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență se depune la greștea tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înmatriculat debitorul și se comunică debitorului, creditorii putând consulta pe cheltuiala lor raportul și la sediul administratorului judiciar.

Totodată, raportul asupra cauzelor nu cuprinde măsuri ale practicianului în insolvență, un punct de vedere profesional al acestuia.

Nu s-ar putea reține că în acest fel ar fi încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din

Convenția europeană a drepturilor omului.

Așa cum prevede art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar are obligația de a supune judecătorului-sindic raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului.

Rezultă că judecătorul-sindic analizează/verifică aspectele, inclusiv cele invocate de participanții la procedura insolvenței, referitoare la legalitatea acestui raport, respectiv dacă conține toate elementele prevăzute de lege și este întocmit în conformitate cu prevederile legale.

Însă nu există nicio dispoziție legală care să prevadă că judecătorul-sindic poate fi investit cu o contestație la raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului care să aibă drept finalitate stabilirea în sarcina practicianului în insolvență a obligației de a include în raport aspecte, puncte de vedere, opinii sau constatări cu care nu este de acord.

Mai trebuie observat că este reglementat expres în Legea nr. 85/2014 dreptul creditorilor de a formula acțiuni având ca obiect antrenarea răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitoarei sau anularea vreunui act fraudulos atunci când practicianul în insolvență este de părere că nu trebuie să introducă astfel de demersuri judiciare.

Ca atare, prin Legea insolvenței este păstrat un just echilibru între drepturile participanților la procedura insolvenței și necesitatea asigurării celerității procedurii, poziția contestatoarei cu privire la aspecte reținute de practicianul în insolvență în cuprinsul raportului fiind susceptibilă a fi valorificată prin exercitarea altor mijloace procesuale reglementate de Legea insolvenței.

Raportul este un act al lichidatorului judiciar și urmează aceeași cale de constatare reglementată de art. 59 din Legea nr. 85/2014

18. Admisibilitatea contestației prin care se tinde la obligarea administratorului judiciar să dispună completarea raportului

Instanțele de judecată au statuat că, în situația mențiunilor contradictorii din raportul causal, a faptului că situația debitoarei nu a fost analizată în mod corespunzător și nu a fost indicat momentul apariției stării de insolvență, **se impune completarea raportului de către practicianul în insolvență**, urmând a fi analizată corespunzător situația financiară a debitoarei în perioada anterioară deschiderii procedurii insolvenței⁷².

19. Concluzii

Analiza practicii judiciare privind art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, care reglementează regimul juridic al raportului întocmit de administratorul judiciar privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a debitorului, reliefează soluții diametral opuse pronunțate de către instanțele de judecată cu privire la posibilitatea contestării și limitele analizei efectuate de către judecătorul-sindic a raportului causal.

Pentru a evita astfel de soluții, practicienii dreptului au la îndemână posibilitatea formulării unei cereri având ca obiect sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prin care să se dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept care face obiectul acestui articol.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să tindă la rezolvarea unor situații în care este necesară pronunțarea unei hotărâri care să conducă la clarificarea unor norme juridice ambigue sau complexe ce pot da naștere unor dificultăți rezonabile de interpretare pe cale judecătorească.

În baza art. 520 și urm. C. pr. civ., cererea se înaintează instanței de judecată care urmează să soluționeze apelul formulat împotriva hotărârii prin care s-au respins ca inadmisibile contestația sau obiecțiunile la raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a debitorului.

Din punctul nostru de vedere, întrebările adresate ICCJ ar putea fi următoarele:

1. În interpretarea prevederilor art. 97 alin. (1) coroborate cu art. 58 alin. (1) lit. b), art. 64 alin. (1) lit. a) și art. 45 alin. (2) raportat la art. 59 alin. (5) și (6) din Legea nr. 85/2014, împotriva raportului privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență poate fi formulată contestație în fața judecătorului-sindic?

2. În interpretarea art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, judecătorul-sindic să pronunțe asupra raportului privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență sub aspectul legalității, iar în cazul în care acesta este nelegal/incomplet, poate dispune refacerea/completarea acestuia?

Note

¹ Publicată în M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

² C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 407 din 21 mai 2019.

³ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 363 din 7 mai 2019.

⁴ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

⁵ C. Ap. Craiova, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 121 din 21 februarie 2019.

⁶ C. Ap. Iași, s. civ., dec. civ. nr. 323 din 7 mai 2018.

⁷ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 363 din 7 mai 2019.

⁸ C. Ap. Târgu Mureș, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 67 din 7 martie 2019.

⁹ C. Ap. Bacău, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 100 din 9 martie 2018.

¹⁰ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 350 din 10 septembrie 2019.

¹¹ C. Ap. Bacău, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 100 din 9 martie 2018.

¹² C. Ap. Cluj, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 328 din 18 iunie 2018.

¹³ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

¹⁴ C. Ap. Galați, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 43 din 19 februarie 2020.

¹⁵ C. Ap. București, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 874 din 14 decembrie 2016.

¹⁶ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 302 din 6 iunie 2018.

¹⁷ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 524 din 19 septembrie 2016.

¹⁸ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 217 din 13 iulie 2020.

¹⁹ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1036 din 18 mai 2018.

²⁰ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 484 din 4 octombrie 2018.

²¹ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 649 din 12 octombrie 2016.

²² C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 396 din 18 mai 2017.

²³ C. Ap. Cluj, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 259 din 8 mai 2018.

²⁴ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 22 din 12 ianuarie 2017.

²⁵ C. Ap. Oradea, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 116 din 14 aprilie 2016.

²⁶ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 265 din 29 martie 2017.

²⁷ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 257 din 22 martie 2017.

²⁸ C. Ap. Cluj, secția a II-a civilă civilă, decizia civilă nr. 479 din 2 octombrie 2018.

²⁹ C. Ap. Târgu Mureș, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 115 din 9 februarie 2016.

³⁰ C. Ap. Iași, s. civ., dec. civ. nr. 323 din 7 mai 2018.

³¹ C. Ap. Craiova, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 121 din 21 februarie 2019.

³² C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 30 din 16 ianuarie 2017.

³³ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 263 din 29 martie 2017.

³⁴ C. Ap. Craiova, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 96 din 14 februarie 2017.

³⁵ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 364 din 10 mai 2017.

³⁶ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1845A din 10 noiembrie 2016.

³⁷ C. Ap. Cluj, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 271 din 15 mai 2018.

³⁸ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 696 din 6 noiembrie 2017.

³⁹ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 662 din 28 septembrie 2017.

⁴⁰ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 601 din 5 octombrie 2016.

⁴¹ C. Ap. Craiova, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 1086 din 30 octombrie 2018.

⁴² C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 13 din 10 ianuarie 2017.

⁴³ C. Ap. Pitești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 432 din 14 iunie 2018.

⁴⁴ C. Ap. Alba Iulia, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 204 din 7 iulie 2020.

⁴⁵ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 350 din 10 septembrie 2019.

⁴⁶ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 350 din 10 septembrie 2019.

⁴⁷ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

⁴⁸ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1036 din 18 mai 2018.

⁴⁹ C. Ap. Alba Iulia, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 204 din 7 iulie 2020.

⁵⁰ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 350 din 10 septembrie 2019.

⁵¹ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 638 din 10 decembrie 2018.

⁵² C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

⁵³ C. Ap. Galați, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 43 din 19 februarie 2020.

⁵⁴ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1036 din 18 mai 2018.

⁵⁵ C. Ap. Galați, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 43 din 19 februarie 2020.

⁵⁶ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

⁵⁷ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 638 din 10 decembrie 2018.

⁵⁸ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1036 din 18 mai 2018.

⁵⁹ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 407 din 21 mai 2019.

⁶⁰ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 65 din 28 ianuarie 2016.

⁶¹ C. Ap. Iași, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 355 din 26 iunie 2019.

⁶² C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 1036 din 18 mai 2018; C. Ap. Iași, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 355 din 26 iunie 2019.

⁶³ C. Ap. Suceava, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 79 din 5 martie 2020.

⁶⁴ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 316 din 21 iulie 2020.

⁶⁵ C. Ap. Ploiești, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 65 din 28 ianuarie 2016.

⁶⁶ C. Ap. Constanța, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. civ. nr. 638 din 10 decembrie 2018.

⁶⁷ C. Ap. Galați, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 166 din 22 mai 2019.

⁶⁸ Curtea de Apel Iași, dec. civ. nr. 37 din 6 februarie 2019.

⁶⁹ C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. civ. nr. 2149 din 23 noiembrie 2017.

⁷⁰ C. Ap. Alba Iulia, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 204 din 7 iulie 2020.

⁷¹ C. Ap. București, s. a V-a civ., dec. civ. nr. 1213 din 24 mai 2018.

⁷² C. Ap. Galați, s. a II-a civ., dec. civ. nr. 166 din 22 mai 2019.